

buran život

Casopisi mogu biti debeli i tanki. Ali to je samo u teoriji. U stvarnosti već oдавно nema. Prestali su da izlaze. (Pretplatnicima su obećali da će im novac vratiti, ali — nisu ga vratili. Uvidate i sami da bi bilo pravo raspušiti razbacivati novac levo i desno).

Znači, ostali su debeli. Među njima debeli i manje debeli. A ukoliko je debeli časopis tanji, ukoliko je redakcioni odbor mnogobrojniji. Za najtanji debeli časopis broj članova redakcionog odbora je stoadeset ljudi. I kada bi se svi ti ljudi skupili zajedno, bila bi to velika manifestacija, takorekći prosvjedna smotra književnih snaga.

Ali zar njih možeš sakupiti? Njih sakupiti — to je nemoguće. Većina njih i ne zna da je u članstvu, a manji dio nema nikakve veze sa književnošću, ne voli je, zavet je poslovima u privredi i sindikatima. I pored toga redakcioni odbori se potecavaju i uskoro će umesto sedmica biti potrebno primenjavati varijante metode okupljanja ljudi u jednu gomilu: »Ujedinjenu konferenciju članova redakcionog odbora časopisa »Svoda života«, ili »Sve-savezna smotra članova i kandidata redakcionog odbora časopisa »Kritičar na oprezu. Skupove bi trebalo održavati u jednoj zgradi »Velikog pozorišta«, ili u sali Konzervatorijuma, ali ne u maloj, već u ovoj velikoj u kojoj su portreti rimskih kompozitora su perikama i malim okruglim kapama.

Pa u čemu je stvar? Zato upotre postoje redakcioni odbori koji u stvari ništa ne rade i koji su, iskreno govoreći, sasvim nepotrebni radnom čovečanstvu?

Redakcioni odbor prevasa u vrlo celiku ustanovu, jer prilikom formiranja nisu izli nikog da urede. Ona se stvara po istom principu po kome se formira i bilo koji književni svet.

- U odbor obavezno ulaze:
1. Jedan vodeći pisac (toš bolje dva vodeća, ili tri; naravno bilo bi najbolje sedmoro vodećih, ali toliko nećeš moći sakupiti — nema ih).
 2. Tri vodeća kritičara.
 3. Jedan običan kritičar.
 4. Jedan kritičar — zavidljivac (da se ne uređi).

5. Procenat žena.
6. Procenat predstavnik nacionalnih manjina.
7. Procenat bratskih republika.
8. Procenat ratnih pisaca.
9. Procenat talentata vpartija.
10. Procenat bivih Rapovaca (da se na urede)*
11. Predstavnik Organizacionog komiteta (da bi ubodio biše Rapovca u pogledu grupistusa).

12. Jedan pisac koji je nedavno pretrpeo poziv (u isto vreme tajni predstavnik bivših Rapovaca da ubodi predstavnik OK).
13. Procenat dešnjih pisaca.
14. Jedan vodeći pesnik sa dvoicom svojih trabanata.
15. Jedan bivši Rapovski saputnik.

- A zatim se nižu pomalo čudne stvari, san, bucanje.
16. Drug Ošejnikov (građevinski nadzor).
 17. Drug Mizernikov (Angro knji-ga).
 18. Drug Klemanson (predstavnik Organizacionog sekretarijata).

Sve je tako do tačnika smišljeno, tako su brižljivo uzeti u obzir svi književni interesi i njihove njanse, da bi, reklo bi se, delatnost redakcionog odbora morala dati grandiozne plodove. Ali sva ta dovičanja ničemu ne vode. Nikakvi naročiti plodovi ne sazrevaju. Članovi redakcionog odbora i ne pomišljaju da se sakupe. Oni su se do te mere sažupeli sa tom dugogodišnjom fikcijom da im ni na kraj pameti ne pada da svoj zadatak izvedu ozbiljno.

Međutim, ako se oni ne uključe u članstvo, u čemu se ljute, preduguju mera, ugrtinju, pa čak i plaču. Utvrdjili su kao glumci letnje estradne scene.

I da bi ih se otarasili i da se ne bi vodili suvišni razgovori, uvode ih u različite spisakove. Na taj način, u svim debelim časopisima postoji gotovo jedno te isto literarno vođstvo sa nepatrim varijacijama: u mesto jednog kritičara — zavidljivca, ponekad se nađu dvojica; katkad procent dešnjih pisaca ispadne nedovoljan, naprimer umesto jednog i po procenta dešnjih uvodi samo pola procenta (to dešnjim piscima pruža mogućnost da dižu glavu kako ih potiskuju odrasli pisci u zajednici sa ravnim); nekad zaboravljaju druga Klemansona (predstavnik Or-

ganizacionog sekretarijata) pa se on našle ne u dvanaest redakcionih odbora, već samo u osam.

Uveče, pijuli sa svojom ženom čaj, Klemanson, bled i promuklim glasom, govori: — Ja imam neprijatelja. To su Mizernikovi koje smicalice. I onda on dugo priča ženi o pakostima Mizernikova. (Angro knji-ga).

Ako se tome doda da odgovorni urednik po pravilu nije ni odrasao pisac, ni detji ni rami, ni ženski, da ne pije stihove i ne sastavlja kritičke članice, da kod kuće skida teletonsku stutalicu kako ga niko ne bi mogao izpuniti preko telefona, da se on prema umetnosti uopšte odnosi negativno, — onda će se pred nama pojaviti pitanje u svojoj veličini svoja značaja: pa ko to onda stvara časopis? Casopis, eto, izlazi. Dodajte, jednom u četiri meseca, ali ipak izlazi.

Casopis stvara mlad čovek, tehnički radnik — početnik.

Prve godine svoja rada on je još veok skroman, gleda pisca široko otvorenih očiju, nosi kaudoljku košulju razarjenu na grudima i pantalone sa biciklističkim šipaljkama. Još miriše na učenika u prirodi i s postovanjem izgovara reči: šif, bor-gis, ram, šmota, kolektifra.

Na početku druge godine potavljuje se kravata iz robne knje, pišti ga nude cigaretama, a on zvoničkim glasom viče u telefon:

— Stampajte Gladkova spaciono-rano, bijljudu puta sam vam već rekao! Nikolina ostavite u rezervi, sad ne ulazi! Ne maril On je izpovovao za Kislovodok, neće sazmati. Ne zaboravite da umesete u spisak saradnika Ošejnikova, obavezno napisite inicijale — M. L. Inače se uređite.

Dok se mladi čovek upravlja prema tehničkim načelima — dobro je, ali u trećoj godini svoje delatnosti on mora sam da poziva autore, čita rukopise, daje odgovore, jer ako to ne uradi on, drugi niko to neće učiniti i časopis će mehančki prestati da izlazi. To bi bilo samo pola ne-

*) Ruska asocijacija proleterskih pisaca.

(nastavak na 11 str.)

MLADOST

Sa smeobom svojih sedamnaest godina razmaknem svako jutro sve kuće naše tezne ulice da se preko nje i pločnika na pločnik izvoje plati slavoluk visokoga neba.

U veselom talasu mladi smeh ispire priljublina i ulice i gde god stupim — zna je čit: blata i prašine moze mi ne poznaju.

Šta me se liće da li će izi mente taj talas usahnut, da li će se priljublina vratiti na put i da li će se te stare sive kuće opet zajedno stasnuti i kao zlobne starice isptati za umom: Ali kuda? Kuda? Kuda?

Nikuda! Jer ako se samo okrenem sa smeobom svojih sedamnaest godina razmati ću opet te stare sive knje jer se preko ulice opet izvoje plati slavoluk visokoga neba.

Giril ZLOBEC

3

Na paprati tvog disanja prisluškujem kako su muke proistale. Dok unirem ovide blizu sebe kome si ti blizu? U noći se okreću istoku plavi ritici. Stari glas u urbovima moje kose gori. Šta te danar dogoreti? Dodemo prekasno za dobro, dobri za umiranje. Coet za kapom ostane.

2

Kada se pridružim ako mi ne pokušete pes na lemcu pričau vam o detinjem snu. Uveče ugasim svetlo i mislim ne nešto veće od moje robe i senke sa ulice. Dok me mama pokriva krijem u lakama suze.

3

Imam i ja ikonu. U uraku mi liči na daleko parče bakra. Imam križicu omču u bezu nečim zasutavljenju. Pitam vas: da li je to dobro? U maloj keratoj lokci dte mnove stidjile usta da se godinu dana izljuba gđa. A ja vam kažem: biće velikog zta.

4

Pomle su jete i neće doći zima. U ljubavnoj igri vrane su osedele. Dragane moj, kada se vratim zelena pustolj izabraće tebe za svet. Moj zadnji stih ti si zaboravio. Izumeće ljudi jednog leta reč: svetlele su žime od čekanja. Savišaćemo se od bleha do zemlje. Čuete, to i tvog glas budi oblaku beskrišnih životinja. Jedu vrabaca uleteće u svetlo oko voka. Starica će spustiti glavu na platio. Jedra će bez bure umreti. Vrati se, svoj lik je od mraka, a crni dan neće da svane.

Stojanka GROZĐANOV

slavko mihaljić marginalije (nastavak)

sa ekspanzijom grafike Franca Mihalića: njihov opsednutosti fantazijskim imaju u svojoj moralnoj poruci bliške podudarnosti; obojica fantastičnim prizorcima daju smisao realno postojećeg, ali ne neprevladivog. Fantomi se u njihovoj umetničkoj viziji u sudaru sa životom obojevuju kao realna prisustva lepote modernog čoveka.

U Mihalićevoj poetskoj viziji fantastika se probražava, u njoj se sažimaju talike životne realnosti da im ona strabne fantastičnog odnizima gradeći na taj način u savremenosti egzistencne (potencijalne, reklo bi se) realnosti užasa.

Moderni skladovi. I dovoljno umorna i dovoljno vitalna, Mihalićeva poezija je na putovima traženja novih osećajnosti i novih moralnih uverenja. Kada bi se ova poezija morala obeležiti jednom rečju, naj bi u istoj meri odgovarale i reč užas i reč prevladavanje. Bitnosti idejnih razređenja, bitnosti poetske istine o čoveku, jezgu Mihalićeve lirike, treba međutim, vezati samo uz drugu reč — prevladavanje. Ali prevladavanje u smislu svesti o obuhvatu sveg života.

vladimir milarić

Makoliko sva u podzemlju, a osluškiavanju mutnih i gorkih zvukova unutrašnjeg treperenja jednog glasa modernog čoveka (koji je u sazvučjima životnih glasova sa vremenoj čoveka dominantan, dominantan ukoliko se shvati u onom značenju koje stoji u Mihalićevoj poruci) poetska vizija Slavka Mihalića označava jednu nadave hamanu poruku: taj dubok, pun groze glas, potmo, ali amen, ne diaharmona sa glaso-vijma nade modernog čoveka. On se menja, postaje dhtav i više glica, sve manje umilja, i nimalo zabavna, no sve više istint. Izvorista toga glasa su u grazninama i porazima čovekovim, prolazjenja kroz život ne obavezuju odbacjanje izvorišta, nego pokušaj usklađivanja sa vitalnim glasovima čovečanstva, koji mogu takvi biti jedino ako obuhvataju sve komponente svoga sadržaja, ne pokušavajući da se preobrazu u finu, nežnu nit kuzije.

Impresija toga glasa asociira na Armstrongov glas. Neke skrivena razložnost lepote Armstrongova glasa, mora biti da je i u obuhvatu deziluzije života.

Pesnički jezik. Prava značenja Mihalićevoj poetskog govora ne otkrivaju se svakad od prve. Jezgro njegove poezije otkriva se u asocijativnim sudarima prvotnih doživljajnosti svake pesme posebno pa se u sim sudarima javljaju svetla koja punije osvetljavaju bit poetskog govora. Tako se, ustalom, obujam značenja pesnikove reči svakad otkriva — to je put ka pravom izvoru pesnikova jezika. Poenta Mihalićeve lirike je u pottekstu; njegova gđekad misaano obelčena naracija, gđekad u simbolu naslikano raspoloženje, slikom izražena ekspresija unutarjih fenomena čovekovog duševnog života, pretstavlja jedan misaoni i doživljajni akt nezavescno, naznačen, — smisla mu leži u pottekstu. No distanca do značenja potteksta ne vodi u zamrsenim putevima. Por ka značenjima je poslednjim stihom u pesmi često obeležen, smisao pottekstovog govora ne razlića se i ne govori svakom drugu, nego se jednom vertikalom spušta u suštine pesničke reči.

Pesme Slavka Mihalića nisu ne-dovešene, nego im je arhitektura svjedena na unutrašnji govor.

Vladimir MILARIĆ